

«Усі люди є вільні й рівні
у своїй гідності та правах»

Тема: Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина

Мета: ознайомити учнів з поняттями «права і свободи людини» їх видами, міжнародно-правовими актами з прав людини, механізмом захисту прав людини; визначити їх роль у житті ; показати тісний взаємозв'язок конституційних права та обов'язків; розвивати вміння аналізувати правові ситуації спираючись на статті Загальної декларації прав і свобод людини, Конституції України; аргументовано обстоювати власну думку; формувати повагу до прав і свобод людини, розуміння важливості їх дотримання; висловлювати судження про значення захисту прав людини; виховувати потребу в правомірній поведінці; виховувати повагу до прав та основних обов'язків людини і громадянина та толерантне ставлення до оточуючих.

Очікувані результати:

- знати права, свободи та обов'язки громадян України та виділити основні групи прав і свобод;
- розуміти чому конституційні права, свободи і обов'язки називають основними;
- вміти аргументовано дискутувати з питань прав, свобод та обов'язків громадян України, спираючись на нормативно-правові акти;
- аналізувати юридичні ситуації за статтями розділу II Конституції України;
- визначити ті права і свободи, що є пріоритетними для певних категорій осіб;
- оцінювати значення конституційних прав, свобод і обов'язків для громадян України; самооцінювати результати навчальної діяльності.

Компетенції, на формування яких направлений урок:

- комунікативна – усна і письмова комунікації;
- інформаційна – обробка інформації;
- громадянські та соціальні – організація спільної праці, проведення роботи в групах. Використання конкретних життєвих ситуацій для навчання

Тип уроку: комбінований

Обладнання: підручник, Конституція України, Загальна декларація прав людини, витяги нормативно-правових актів, роздатковий матеріал, схеми, мультимедійне обладнання (презентація)

Хід уроку

I. Організаційний момент

Доброго дня! Рада всіх вас бачити у гарному настрої та сповненими сил.

II. Перевірка домашнього завдання

Давайте пригадаємо, яку тему ми вивчали минулого уроку.
(Конституція України. Громадянство України)

Зараз ми спробуємо пригадати основні поняття, які вивчали на минулих уроках, шляхом розгадування анаграм. Вам необхідно визначити термін та пояснити його.

1. ТАРИПАД (апатрид) – особа без громадянства.
2. ВГОРАМДНСЯТО (громадянство) – зв'язок людини з певною державою.
3. ДБАТИПР (біпатрид) – особа з подвійним громадянством.
4. КАОНЗ (закон) – нормативно-правовий акт вищої юридичної сили.
5. ТАРЛЕНПАМ (парламент) – законодавчий орган влади.
6. ВОРПА (право) – система загальнообов'язкових правил поведінки
- 7.БУАЛАРПЕМ - (преамбула)
8. ТАПРОСП - (паспорт)
9. НЯКОЦСУТТИ –(Конституція)

Пригадуємо цифри

Цифрова розминка

1.1996 2.28 3.15 4.161 5.18 6.6 7.15 8.9
9.2001(закон про Гром.)

III. Мотивація навчальної діяльності

10 грудня 1948 року Генеральна Асамблея ООН прийняла Загальну Декларацію прав людини, тому кожного року 10 грудня світове співтовариство відзначає День прав людини. Ми поговоримо про права, свободи та обов'язки людини і громадянина, які закріплені в Конституції нашої держави.

Тож запишіть дату і тему уроку **«Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина»**. Працювати на уроці ми будемо за таким планом:

1. Міжнародні документи та організації у сфері захисту прав людини.
2. Конституційні права та свободи людини і громадянина.
3. Обов'язки громадян України.

Епіграф уроку:

«Щоб зробити з людей справжніх громадян, їм необхідно дати можливість реалізувати свої громадянські права і виконувати свої громадянські обов'язки».

С. Смайл (американський вчений XX ст.)

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Міжнародні документи та організації у сфері захисту прав людини

Учитель Пропоную зробити екскурс в історію і дослідити тривалий шлях людства до сучасного розуміння прав людини був тривалим.

У давні часи поведінку людей регулював звичай. Із розвитком людського суспільства й утворенням держави регулювати поведінку людей почали правові норми. Проте люди не були рівні між собою. Правові норми надавали одній частині суспільства більший обсяг прав, іншій – менший або не надавали ніяких прав взагалі. Наприклад, які права міг мати раб, якого самого вважали за річ, що належить хазяїнові?

Із подальшим розвитком суспільства, особливо за часів великих революцій 17-18 ст., набула поширення ідея про те, що люди від народження вільні і рівні у правах.

Боротьба за незалежність англійських колоній у Північній Америці закріпила прагнення людей бути рівними і вільними у Декларації незалежності 1776 р.: *«Усі люди створені рівними, усі вони наділені Творцем певними невід'ємними правами, до яких належить життя, свобода і прагнення до щастя».*

Велика Французька революція проходила під гаслом *«Свобода! Рівність! Братерство!»*. У прийнятій Декларації прав людини і громадянина проголошувалося, що люди народжуються вільними і рівними у правах. Свободу розуміли як можливість «робити все, що не шкодить іншим».

У світовій спільноті набувала поширення ідея про те, що кожній особі від народження належить низка природних прав, які неможливо відібрати ніякими приписами і законами.

Природні права – це основоположні права, що належать людині від народження, а не через те, що їх надала держава.

Запитання

- *Які права надані людині від народження?*
- *Які права надає людині держава?*

Становище людини в державі характеризується її правовим статусом, що передбачає права, свободи і обов'язки.

Робота з підручником

Досить часто терміни **права** та **свободи** розуміють як синоніми, але насправді вони відрізняються. Зрозуміти, у чому полягає різниця між правами та свободами, нам допоможе підручник. Розгорніть сторінку 81, ознайомтеся з матеріалом першого пункту та визначте різницю між правами та свободами. На це вам надається 3 хвилини.

Відповіді учнів

Розповідь учителя

Права людини закріплені у таких міжнародних документах: Загальна декларація прав людини (10 грудня 1948 р.), Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966 р.), Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966 р.), Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод (1950 р.).

Запитання

— Чому, на вашу думку, була прийнята Загальна декларація прав людини?

У світі створенні міжнародні організації, які здійснюють захист прав і свобод людини.

24 жовтня 1945 р. створена ООН.

1998 року почав діяти Європейський суд з прав людини.

2. Конституційні права та свободи людини і громадянина

Робота над кросвордом

Робота за підручником

Основний Закон нашої держави – Конституція України – закріплює права та свободи громадян України. Юридична наука усі права та свободи об'єднує у п'ять груп. Опрацюйте схему 23 на сторінці 82 підручника та визначте основні групи прав і свобод людини. На це вам надається 2 хв.

Відповіді учнів

Але це не єдина класифікація прав людини.

Запитання

— Як ви вважаєте, чи є різниця між правами людини та громадянина?

Робота з Конституцією України

Працюючи в парах, опрацюйте витяги з другого розділу Конституції України та визначте, які права надаються громадянам України від народження, а які набуваються з віком. На це вам надається 2 хвилини.

3. Обов'язки громадян України

Усім відомо, що прав без обов'язків не існує. Обов'язки закріплені не лише в нормативно-правових актах, але і в народній мудрості, зокрема прислів'ях та приказках.

— Визначте, про які обов'язки йдеться.

Батьківщина – мати, умій за неї постояти.

Жити – Вітчизні служити.

ст. 65. Захист Вітчизни

Природа не храм, а майстерня і людина в ній працівник.

ст. 66. Обов'язок не заподіювати шкоду природі

Україна – рідний край, про її добробут дбай.

ст.67. Обов'язок сплачувати податки і збори

V. Підсумок уроку

«Мозковий штурм»

Ми зрозуміли, що існує ціла низка документів та організацій у сфері захисту прав людини. Але, не дивлячись на це, права людини та громадянина все-одно порушуються.

Завдання :Перегляньте ілюстрацій з мультфільмів і визначте які права порушено ,вказіть ст.Конституції.

«Малюк і Карлсон», ст. 29

«Попелюшка», ст. 43, 45, 52.

«Гидке каченя», ст. 27, 28.

«Чиполіно», ст. 47, 48

-Що можна зробити, щоб зменшити порушення прав людини?

Оцінювання

VI. Домашнє завдання

1. Опрацювати § 11,

2.За посиланням переглянути фільм про права людини

<https://www.youtube.com/watch?v=hxad0Shovl8>

3.Випереджальне завдання: підготувати повідомлення про Уповноваженого ВР з прав людини.

4.Проаналізувати правові ситуації (усно),

Обговоримо юридичні ситуації чи порушено у них права і які саме.

Юридична задача

1.Мати двох неповнолітніх дітей відлучилася у справах, залишивши їх вдома. Діти бавилися сірниками, і через необережне поводження з ними в квартирі виникла пожежа. Сусіди, почули плач дітей з квартири, в якій була пожежа, викликали пожежників. Після прибуття рятувальники виламали двері й проникли в квартиру. Чи правомірні їхні дії? Чи порушили вони право на недоторканість житла?

1. Акт законодавчого органу влади(парламенту) який має вищу юридичну силу щодо вищих нормативно-правових актів(*закон*).
2. Особлива форма суспільної свідомості; вид суспільних відносин, спосіб регуляції дій людини в суспільстві за допомогою норм(*мораль*).

3. Особа яка не досягла 18-річного віку(*дитина*).
4. Сумлінне виконання особою діючих правил поведінки(*дисципліна*).
5. Особа яка не має правового зв'язку з жодною державою(*апатрид*).
6. Виражена за певних умов дозвіл або вимога здійснити або втриматися від здійснення якого-небудь вчинку(*правила*).
7. Здатність особи своїми вчинками набувати та реалізовувати права та обов'язки(*дієздатність*).
8. Припущення яке визнається достовірним поки не буде доведено зворотнє(*презумпція*).
9. У світовій практиці спосіб отримання громадянства за народження(*філіація*).
10. Форма життєдіяльності людей, що склалась історично і відокремилась від навколишньої природи(*суспільство*).
11. Особа яка перебуває у сталих юридичних зв'язках із конкретною державою, що знаходить вираження саме в наявності відповідного громадянства(*громадянин*).